

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 37 din 02.02.2022

Dosar nr.: 555/2021

Petiția nr.: 5008/02.07.2021

Petenți: pentru minor

Reclamată: Verita International School

Obiect: posibil tratament discriminatoriu al minorului prin refuzul integrării acestuia în serviciile educaționale

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

pentru minor cu adresa de corespondență SCA „Corobană și Asociații” - Splaiul Unirii nr. 16, Muntenia Business Center, et. 8, camera 802, sector 4, București

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

Verita International School – adresă de corespondență S.C.A. „Lucu și Asociații” – București, Splaiul Unirii nr. 4, bloc B3, Tronson 3, etaj 1, birou 1.1, sector 4

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin.4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 5008/06.07.2021 și 5107/06.07.2021, a citat părțile pentru 26.07.2021. La termenul de audieri, s-au înmănat părților punctele de vedere depuse și s-a stabilit un alt termen pentru audierea acestora, 26.08.2021.

4. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petenților

5. Petenții, părinții unui minor în vârstă de 8 ani cu deficiențe educaționale, neatestate printr-un document medical, susțin că acesta a fost discriminat de unitatea de învățământ privat reclamată deoarece, în urma unei evaluări realizată de un cadru didactic, consilierul și directorul reclamatei nu a fost acceptată înscrierea minorului, refuzul fiind motivat de imposibilitatea reclamatei de a oferi suportul de care ar avea nevoie acesta.

6. Astfel, petenții susțin că, în luna februarie 2021, au început procedurile pentru înscrierea minorului în clasa 0, aferentă anului școlar 2021 - 2022, în cadrul mai multor

școli private care și-au promovat oferta educațională ca fiind una incluzivă pentru copii cu autism, afecțiune pe care petenții susțin că minorul ar avea-o, fără a atașa, însă, un document doveditor.

7. Una dintre școlile contactate pe petenți a fost reclamata și, în urma discuțiilor purtate cu reprezentanții acestei școli, părinților li s-a propus ca minorul să fie supus unei proceduri de observație pentru a verifica dacă se poate integra în standardele școlii, standarde de care petenții susțin că nu au fost informați în mod transparent în niciun moment al procesului.

8. Petenții susțin că minorul a fost supus unui proces netransparent de evaluare pe parcursul zilei de 25 martie 2021, prin inserarea acestuia la ore în cadrul unor clase deja formate. La aceste sesiuni, minorul a fost prezent alături de însoțitorul său. Petenții susțin că, prin modalitatea de desfășurare a presupusei evaluări, reclamata a dovedit absența oricărui interes pentru integrarea efectivă a minorului, acesta nebeneficiind de un proces de evaluare transparent a competențelor și a abilităților sale și cadrele didactice neținând cont de nevoile speciale de integrare ale copilului.

9. Petenții precizează că, în urma acestei evaluări, reclamata a refuzat admiterea minorului printr-un e-mail trimis în data de 7 aprilie 2021, considerentul fiind că minorul este o persoană cu dizabilități, care suferă de autism, iar școala nu dorește să realizeze niciun fel de eforturi pentru integrarea acestuia în mediul în care sunt acceptați doar copii "normali", care pot face față standardelor de presupusă excelență a unității de învățământ.

10. E-mail-ul primit de petenți din partea reclamată, în care se regăsește refuzul (traducere din limba engleză):

11. „Stimată doamnă,

12. *Vă scriu pentru a vă informa despre rezultatele zilelor de probe și evaluări parcurse de Eduard pe durata în care s-a aflat la noi, la Verita.*

13. *În primul rând, a acceptat prompt toate sugestiile și instrucțiunile profesoarei (hai să mergem la etajul întâi, haide să ne lăsăm haina, haide să ne spălăm pe mâini sau haide să stăm aici). Însă nu a comunicat verbal cu ea și nu a părut capabil să răspundă prin formularea de răspunsuri verbale. Singura interacțiune bidirecțională pe care au avut-o a fost cea referitoare la spălatul mâinilor, în cadrul căreia a imitat profesoara și a spus „ne spălăm pe mâini”, iar apoi s-a ridicat să meargă spre baie, ceea ce a arătat că a înțeles instrucțiunea.*

14. *a ales să nu participe la ora de fonetică, profesoara nu și-a dat seama dacă a înțeles povestea pe care a citit-o, doar din când în când se uita la imagini. Din păcate, profesoara nu a putut evalua scrisul, deoarece nu a scris atunci când a trebuit să o facă. Însă a părut că a putut trasa cu exactitate litere.*

15. *La matematică, a reușit să construiască un turn de 10 blocuri. Apoi, cu ajutor, a reușit să numere până la 10 în limba engleză. Însă nu a putut transfera această capacitate pentru a înregistra activitatea pe care și-o asumase, într-adevăr a refuzat apoi să construiască turnuri mai mici sau mai mari de 10 blocuri.*

16. *De asemenea, nu a putut corela numărul de puncte cu cifra corectă atunci când i s-a cerut acest lucru. (Ulterior, profesoara a aflat de la asistentul educațional al lui că acesta a început să lucreze doar de curând cu numerele în sensul asocierii unei cifre scrise cu numărul de puncte).*

17. *Social și comportamental - a părut să aibă nevoie de stimulare senzorială - a continuat să încerce să fină de mână un alt copil (împărțeau un pupitru) sau să atingă hainele/părul altor copii atunci când stăteau aliniați. De asemenea, a mirosit totul (markerul, mărul, pe alți copii). Cum nu s-a exprimat în fraze, declarații sau propoziții, interacțiunea lui cu alți elevi a fost limitată. Un al copil a încercat, amabil, să-l ajute sau să-i pună întrebări, însă a renunțat atunci când nu a răspuns. Atunci când nu este implicat, după o anumită perioadă scoate sunete ascuțite și se enervează vizibil dacă este împins să facă o altă activitate.*

18. *Abilitățile specifice ale lui înseamnă că în prezent, l-am defini ca pe un copil care lucrează semnificativ sub nivelul unui coleg de anul I.*

19. *Noi, cei de la Verita, încercăm din răputeri să primim elevi aflați într-un interval de dezvoltare, înzestrare și talente pe cât de mult posibil putem, însă planul nostru de învățământ impune elevilor anumite competențe existente pentru anul I și, din păcate, nu este pregătit pentru această etapă.*

20. *Suntem de părere că ar avea de câștigat din lucrul cu asistentul lui educațional, cu privire la aspectele pe care le-am observat:*

✓ *manipularea creionului și apucarea acestuia respectă un program de scris de mână online*

✓ *scrierea în oglindă a numelui său cuvinte-cheie pe care le va folosi, precum — eu, sunt, articole hotărâte, noi, stop. merg - etc.*

✓ *activități de desen și artistice, mai ales cele care folosesc texturi creative și mirosuri care-i vor activa în mod specific simțurile.*

✓ *rezolvarea de probleme matematice practice, folosind materiale concrete pentru a-i susține înțelegerea numerelor până la 10-am 6 cuburi, de câte cuburi mai e nevoie pentru a avea 10? Câte cuburi încap în mână etc.*

✓ *activitate față în față cu privire la vorbire și limbaj, pentru a-l ajuta să repete și apoi să formuleze afirmații de două, trei și patru cuvinte, de exemplu „îmi este cald”, .. Vreau să beau ceva”, „Sunt obosit” iar ulterior să poată decolta toate acestea în propoziții complete.*

✓ *începerea practicării sunetelor alfabetului englez, întrucât toate cele 44 trebuie învățate pentru a-i sprijini corect dezvoltarea citirii.*

✓ *în plus, lui i-ar putea fi de foarte mare ajutor o terapie denumită ABA.*

21. *Îmi dau seama de faptul că această hotărâre va fi foarte dezamăgitoare pentru dvs., însă ar fi greșit din partea noastră să-l primim pe într-o grupă de an în care s-ar confrunța cu dificultăți imense de la bun început.*

22. *Nu am afirma valorile școlii dacă l-am primi pe în timp ce suntem conștienți că nu va reuși.*

23. *Îi dorim lui și vă dorim și dumneavoastră toate cele bune pentru viitor.”*

24. *Petenții, prin notele scrise înregistrate cu nr. 6396/26.08.2021, susțin că reclamata cunoștea situația minorului, abilitățile și nevoile speciale ale acestuia, chiar înainte de evaluare, prin parcurgerea procedurii de înscriere întrucât, minorul, până la vârsta de 3 ani, a fost elevul școlii pentru o perioadă de aproximativ 3 luni. De asemenea, reclamatei i-a fost prezentat de către aceștia un raport amplu cu privire la situația minorului, întocmit utilizând cea mai amplă metodologie de evaluare și raportare existentă la nivel internațional.*

25. În cuprinsul aceluiași note, petenții contestă punctele de vedere ale reclamatei, susținând că raportul pe care l-au înmănat reclamatei infirmă cele susținute de cei care au evaluat copilul. În cadrul raportului menționat, petenții susțin că se precizează că minorul are o capacitate înaltă de învățare, că poate fi integrat în colectivitate și se recomandă integrarea minorului având în vedere faptul că învață cel mai bine prin imitarea celorlalți copii. Făcând referire la conținutul aceluiași raport, petenții susțin că nu a fost recomandat consultul psihologului sau medicului psihiatru pentru minor.

26. Totodată, petenții susțin că reclamata preferă să lucreze cu copii cu tulburări din spectrul autist care sunt calificați în esență ca fiind genii. Aceștia precizează că autismul înalt funcțional și Sindromul Asperger sunt afecțiuni caracterizate printr-o ușoară diminuare a abilităților sociale, compensate de un IQ de peste 130. Ca urmare, petenții deduc faptul că reclamata se raportează la existența unui handicap, copiii fiind împărțiți în cei care au un handicap “bun”, copii care pot chiar contribui la prestigiul instituției de învățământ, și copii cu handicap “rău”, pe care reclamata nu își dorește să îi gestioneze.

Susținerile reclamatei

27. Reclamata, în punctul de vedere înregistrat, prezintă situația petrecută între părți. Astfel, Verita International School a fost fondată în anul 2012 și oferă servicii educaționale școlare și preșcolare, fiind o instituție de învățământ acreditată național și internațional în care se utilizează curriculumul național din Anglia și din Tara Galilor.

28. Până la vârsta de aproximativ 3 ani, minorul a fost elevul reclamatei, fiind retras din cadrul școlii după o perioadă de aproximativ 6 luni, exclusiv la cererea părinților, pe motiv că minorului i-ar fi necesare cursuri/terapie de specialitate într-un mediu mai adecvat nevoilor sale.

29. În luna februarie a anului 2021, reclamata a fost contactată telefonic de către părinții minorului, în vederea reînscrierii acestuia în anul școlar 2021-2022.

30. Având în vedere că reclamata este o școală doar cu predare în limba engleză și, raportat la situația specială a copilului, părinților le-au fost solicitate o serie de informații în vederea evaluării posibilității înscrierii acestuia în anul școlar.

31. Reclamata menționează că la momentul solicitării înscrierii minorului, petenta a susținut că minorul prezintă reale progrese față de momentul când a fost retras de la școala reclamată și a transmis un raport din februarie 2018, (*Confidential Report of Neuropsychological Assessment* întocmit în baza evaluărilor din ianuarie 2018, de către Centrul de Recuperare Kineto Bebe) și documentul denumit *Summary of Development Spring 2020* emis de instituția de învățământ Ioanid Preschool International Education, în cadrul căreia copilul a fost înscris într-o grupă de preșcolari.

32. Deși potrivit Politicii școlii, publicată pe site-ul instituției¹, trebuia urmată o anumită procedură de admitere, în baza vechilor relații avute cu părinții minorului, reclamata a acceptat ca minorul să fie evaluat în cadrul unei zile de probă, în lipsa prezentării de către părinți a istoricului său educațional, prezentării de evaluări actualizate de natură psihologică, neurologică și medicală, documente de transfer, aviz epidemiologie etc., documente ce erau obligatorii în vederea înscrierii în astfel de cazuri.

33. În urma discuțiilor telefonice și a conversațiilor purtate prin e-mail, s-a stabilit de

¹ <https://veritaschool.ro/admission-process/>

comun acord cu părinții minorului, ca acesta să participe la o zi de probă organizată de reclamată în data de 25 martie, în vederea evaluării exacte a necesităților acestuia, abilităților și a competențelor academice ale minorului, precum și în vederea evaluării posibilității reclamatei de a asigura toate condițiile necesare unei dezvoltări armonioase a copilului.

34. Pentru această zi de probă, reclamata a depus toate eforturile necesare în vederea îndeplinirii obiectivului, respectiv informarea elevilor din clasa respectivă cu privire la faptul că minorul urma să vină în probă, îndrumarea acestora să-l ajute să se integreze în colectiv, întocmirea de către profesori a unui plan de lucru și pregătirea unor lecții special adaptate cu scopul de a analiza necesitățile minorului în cauză și gradul de adaptabilitate al acestuia precum și interacțiunea cu colegii și/sau profesorii.

35. În ziua probei, minorul a fost însoțit de terapeuta sa personală, rolul acesteia fiind de a-l sprijini în procesul de integrare și asistarea acestuia pentru a face față cerințelor școlare.

36. În urma evaluării zilei de probă, persoanele care au participat la evaluare au observat că minorul nu a dorit să participe la activitățile școlare și nici să comunice verbal cu profesorii, în ciuda faptului că a avut parte de întreg suportul clasei și profesorilor, devenind agitat și foarte zgomotos.

37. Mai mult, în urma zilei de probă, profesorii au observat că minorul nu cunoaște limba engleză corespunzător nivelului necesar pentru a înțelege materiile care se predau în cadrul școlii, astfel cum menționase mama acestuia, în discuțiile purtate anterior.

38. Având în vedere toate aspectele de mai sus, reprezentanții școlii reclamate au ajuns la concluzia că, raportat la nevoile copilului, unitatea școlară nu dispune de condițiile necesare și de serviciile educaționale de sprijin, care să îi asigure acestuia o dezvoltare armonioasă, astfel încât au hotărât că, pentru interesul superior al minorului, este necesar ca acesta să fie înscris la o altă instituție de învățământ, care să îi poată oferi toate condițiile necesare educaționale de care acesta are nevoie.

39. Reclamata susține că toate aceste aspecte, precum și motivele care au stat la baza respingerii înscrierii minorului în cadrul programului educațional oferit de școala reclamată au fost menționate pe larg în Scrisoarea din data de 07.04.2021, transmisă prin email petenților.

40. Reclamații au adus clarificări referitor la acuzațiile petenților, care susțin că reprezentanții reclamatei nu le-au comunicat în mod transparent standardele școlii, pe care copilul trebuia să le îndeplinească pentru a fi admis, și că refuzul reclamatei constituie discriminare raportat la faptul că minorul este o persoană cu dizabilități, care suferă de autism.

41. Astfel, procedura de admitere în cadrul școlii reclamate este publicată pe site-ul acesteia, fiind accesibilă tuturor persoanelor. Mai mult, minorul a fost elev al școlii reclamate până la vârsta de aproximativ 3 ani, părinții cunoscând pașii de urmat și cerințele aferente procesului de admitere. În considerarea acestui fapt, reclamata, bazându-se totodată și pe informațiile privind evoluția în timp a minorului-comunicate telefonic și prin email de către părinții acestuia-au acceptat ca, în cazul copilului, să nu mai fie urmați toți pașii prealabili necesari înscrierii, acesta urmând să participe la o zi de probă în cadrul clasei alături de care urma să înceapă anul școlar 2021- 2022.

42. Principalul motiv pentru care s-a impus organizarea unei zile de probă a fost lipsa transmiterii de către părinții minorului a unui raport întocmit de către un psihiatru, prin care minorul să fie diagnosticat în mod concret și din care reprezentanții Verita să înțeleagă nevoile minorului și cerințele pe care trebuie să le îndeplinească Școala pentru a-i asigura minorului o dezvoltare armonioasă.

43. Reclamata susține că rapoartele transmise de părinții minorului erau întocmite de cadre didactice din cadrul instituțiilor de învățământ unde, anterior, acesta fusese elev, și nu de către persoane de specialitate, ceea ce nu a permis școlii să identifice în concret afecțiunile și/sau disfuncționalităților minorului sau a unui plan educațional individualizat. Raportul emis de Centrul de Recuperare Pediatrică KinetoBebe, a fost întocmit de către un medic pediatru psiholog, la momentul la care Eduard avea vârsta de 5 ani și 3 luni, în anul 2018, cu mult anterior momentului aplicării pentru admiterea la școala reclamată, timp în care starea minorului a suferit modificări de natură să altereze observațiile menționate în cadrul Raportului.

44. Reclamata precizează că singurul scop pentru care școala reclamată evaluează fiecare copil înainte de înscrierea acestuia este de a observa dacă modalitatea de predare adoptată de școală poate să ajute respectivul copil să dezvolte abilitățile social-emoționale și academice necesare unui viitor strălucit, fără a exista anumite standarde de excelență pe care trebuie să le atingă minorii. Evaluarea minorului într-o clasă deja formată s-a realizat cu scopul de a observa dacă acesta se poate integra în colectivul clasei, în care urma să devină elev la începutul anului școlar 2021-2022, și dacă are abilitățile necesare de a înțelege programa, care de altfel fusese adaptată la nevoile lui speciale, pe baza informațiilor oferite de părinții acestuia. Reclamata precizează că oferă servicii educaționale pentru minori cu astfel de afecțiuni constând în integrarea în învățământul de masă, ceea ce presupune integrarea minorilor cu dizabilități în clasele de masă și nu formarea unor clase speciale, aspecte ce erau cunoscute de petenți la momentul înscrierii acestuia. Întrucât reclamata nu a primit vreun document din care să reiasă diagnosticul exact al minorului și/sau stadiul afecțiunilor de care acesta suferă, s-a încercat pe cât posibil colaborarea cu acesta în vederea realizării de activități specifice orelor de fonetică, matematică și sport.

45. Reclamata precizează că modul în care s-a derulat ziua de probă rezultă din declarațiile martorilor, psihologul din cadrul școlii și profesorul, din analiza cărora rezultă că minorul prezenta mai multe curențe de ordin verbal (era incapabil să vorbească în cuvinte și să formuleze propoziții, avea nevoie ridicată de stimulare senzorială, abilități scăzute de motricitate și era incapabil să urmeze instrucțiuni etc.)

46. Astfel, reclamata apreciază că școala a încercat pe cât posibil să asigure o evaluare corectă și transparentă, ținându-se cont și de condițiile în care școala își desfășoară activitatea cu ceilalți elevi.

47. În acest sens, reclamata susține că este relevantă declarația unui martor, potrivit căreia pentru afecțiunile severe de autism (încadrate la nivelul 3) care presupun un sprijin extern deosebit și semnificativ, școala nu are resursele și dotările necesare iar potrivit declarației celeilalte martore, în urma evaluării individuale a minorului a rezultat că acesta ar avea nevoie de o cameră senzorială specială, de un personal calificat și instruit care să îl asiste în mod individual, de un spațiu de studiu special construit pentru a limita distragerile senzoriale și de resurse de care școala nu dispunea la acel

moment.

48. Reclamata precizează că este o școală care a adoptat o curriculă britanică, clasele sunt organizate în mod diferit față de școlile care își desfășoară activitatea după curricula din România.

49. Astfel, în cadrul școlii copiii cu vârsta de 5-6 ani sunt încadrați în anul I, copiii cu vârsta de 6-7 ani sunt încadrați în anul 2, copiii cu vârsta de 7-8 ani sunt încadrați în anul 3 etc.

50. Reclamata indică faptul că 4 din 19 elevi sunt copii diagnosticați cu Autism spectrum disorder (ASD), mai exact tulburări din spectrul autist, în urma unei evaluări medicale. Toți acești copii au fost evaluați anterior admiterii, cu scopul verificării capacității acestora de integrare și a resurselor școlii de a le putea oferi sprijinul academic necesar. Școala susține că reușește să pregătească copii care suferă, pe lângă autism, de tulburări obsesiv- compulsive, depresie, anxietate, unii dintre aceștia evoluând vizibil pe parcursul anilor de studiu, fapt care contrazice orice formă de discriminare.

51. Reclamata precizează că, în situația petentului, având în vedere informațiile prezentate de părinți, s-a decis ca ziua de probă să aibă loc în cadrul unei clase de anul I cu elevi având vârsta de 5-6 ani pentru a se putea observa nivelul educațional și abilitățile minorului. Chiar și în acest context, având în vedere absența abilităților verbale și de scriere ale minorului, precum și a celorlalte curențe, s-a ajuns la concluzia că minorul ar fi putut fi înscris la grupa cea mai mică de vârstă, împreună cu copii de aproximativ 3 ani. Având în vedere diferența mare între vârsta lui biologică și cea de dezvoltare, aceasta ar fi presupus asistența specializată permanentă, o schimbare a programului de școală și o reinterpretare a curriculei, ceea ce nu ar fi fost în interesul minorului, cu atât mai mult cu cât părinții acestuia doreau înscrierea acestuia în anul 2 de studii. Școala susține că nu dispune de fondurile necesare organizării unor clase speciale pentru copii cu un grad ridicat de inadapabilitate generat de autism și nici de angajare a unor noi profesori și/sau consilieri care să satisfacă aceste cerințe în mod individual, cum s-ar impune în cazul petentului.

Declarații de martor

Prima martoră - profesor în cadrul școlii reclamate

52. Martora, în calitate de profesor în cadrul școlii reclamate, menționează că la nivelul școlii, înainte de înscrierea unui elev, acesta are posibilitatea de a veni la școală pentru o zi sau jumătate de zi de probă. Ziua de probă presupune derularea normală a activităților de la clasă, cu integrarea elevului nou în comunitatea clasei, atât academic, cât și social. Pe parte academică, elevul este încurajat să participe și să rezolve aceleași activități ca și potențialii viitori colegi ai săi. Pe parte socială, elevul este ajutat să interacționeze cu colegii de clasă, prin prezentarea lui/ei la venirea în clasă, organizarea clasei pentru a avea un coleg de bancă sau pentru a participa la activități de grup și prin organizarea de jocuri în timpul pauzei care să-l/o includă. Această zi de probă are ca scop observarea interacțiunii elevului cu ceilalți colegi din clasă, pregătirea academică anterioară, dezvoltarea emoțională și posibilele nevoi speciale. Cunoștințele academice, precum și manifestările sociale și comportamentale sunt observate de către profesorul de clasă și asistentul profesorului și comunicate directorului școlii pentru a se lua o decizie în privința admiterii elevului. În cazul în care

elevul venit pentru o zi de probă are tulburări deja cunoscute și/sau diagnosticate, consilierul școlii va fi prezent în clasă pentru a-l observa.

53. În urma zilei de probă, profesorul poate face recomandări legate de nivelul academic al copilului și poate sugera materiale de pregătire pe care copilul să le parcurgă acasă, împreună cu familia sau o persoană specializată, pentru a fi la un nivel asemănător colegilor în momentul venim la școală, dacă se decide admiterea copilului în cadrul școlii.

54. Martora, prezentă pe parcursul zilei de probă, menționează că a observat următoarele aspecte: absența abilității de a formula propoziții sau de a se exprima folosind cuvinte sau grupuri de cuvinte - comunicarea a avut loc doar prin semne (exemplu: frecat mâini pentru a indica spălat pe mâini) sau prin repetarea unor cuvinte spuse de martoră dar fără o legătură între repetarea acestor cuvinte și o activitate, fără a avea un alt sens decât cel al unei simple copieri verbale, absența abilității de a scrie litere sau cifre - nu putea scrie nici litere, nici cifre independent. Prin susținere ridicată, din partea profesorului sau a asistentului personal putea forma literele sau cifrele menționate, dar fără a înțelege ce literă sau cifră formează, abilități scăzute de motricitate fină și grosieră, abilități scăzute de înțelegere a sarcinilor, nevoia ridicată de stimulare senzorială, emiterea sunetelor înalte și nevoia de a se ridica din bancă. Nu are abilități verbale sau de scriere, nu se poate observa dacă minorul înțelege activitățile, cartea sau cuvintele prezentate de la tablă, neputându-se exprima verbal etc.

55. Concluziile martorei sunt că dezvoltarea academică a minorului, având în vedere nivelul său din ziua de probă, ar presupune înscrierea acestuia la grupa cea mai mică de vârstă, împreună cu copii de aproximativ 3 ani. Având în vedere diferența mare între vârsta lui biologică și cea de dezvoltare, aceasta ar presupune asistență specializată permanentă, o schimbare a programului de școală și o reinterpretare a curriculei. Acest fapt ar putea dăuna motivației și participării copilului deoarece s-ar vedea înconjurat în permanență de copii mult mai mici ca el.

56. De asemenea, școala ar trebui să beneficieze de o cameră senzorială specială, precum și de personal instruit special pentru a-l susține pe minor conform nevoilor sale. Ar fi nevoie și de un spațiu de studiu special construit pentru a limita distragerile senzoriale și pentru a lucra specializat la nevoile sale motorii, fiind scos din clasă în aceste momente. Aceasta ar limita interacțiunea socială cu colegii sau posibilitatea de a lucra în echipă, ceea ce ar putea conduce la excludere și la frustrare. Având în vedere cele menționate mai sus, martora declară că școala nu dispune de cadrul și resursele potrivite pentru a-l susține corespunzător în procesul său de dezvoltare și pentru a-i oferi sprijinul academic și emoțional de care are nevoie.

Cea de-a doua martoră - psiholog școlar al reclamatei, menționează

57. În cazul admiterii copiilor cu nevoi speciale este necesară o evidență cuprinzătoare a realizărilor academice precum și a evaluărilor psihologice sau psihiatrice realizate în cadrul unor instituții de specialitate. Odată ce un elev cu nevoi speciale este admis în cadrul școlii, echipa de specialitate (psihologul școlar și coordonatorul pentru copiii cu nevoi educaționale speciale) va evalua situația sa în vederea elaborării unui plan de integrare social, emoțional, comportamental și academic. Prezentarea unui dosar

complet la înscriere este esențială deoarece permite culegerea de informații în vederea adaptării resurselor școlii pentru a sprijini copilul în parcursul său educațional.

58. Copilul cu nevoi speciale este evaluat de către psiholog prin observația clinică, metodă utilizată ca evaluare în domeniile psihologiei și psihiatriei. Nu este folosit niciun instrument psihometric întrucât este nevoie ca copilul să demonstreze adaptabilitate față de mediul educațional așa cum este el. această școală nefiind cu profil special pentru copii cu dizabilități severe.

59. În cazul în care un copil cu tulburare de spectru autist se prezintă pentru o zi de probă în cadrul școlii iar acesta are „shadow”, psiholog specializat în terapia ABA, ce poate asista un copil cu autism, va fi evaluată și dinamica celor doi și modalitatea de lucru a shadow-ului: eficiența și rapiditatea intervențiilor, prevenirea unor comportamente ce nu sunt dezirabile, gestionarea crizelor și comportamentelor etc.

60. În cadrul școlii există un total de 19 copii cu nevoi speciale în școala primară și 14 în liceu, iar acestor 33 de copii li se acordă sprijin sub diferite forme, în funcție de natura dificultăților lor. Copiii cu nevoi speciale din cadrul școlii pot fi împărțiți în următoarele categorii: Nevoi neurologice (Autism (înalt funcționali și moderat, ADHD, Sindromul Asperger, Dislexie / Disgrafie / Discalculie, IQ scăzut) și Nevoi senzoriale (ușoare până la moderate), Supradotat (IQ peste limita generală), Nevoi psihologice / psihiatrice (Depresie, Anxietate, Tulburare obsesiv-compulsivă, Alte probleme comportamentale de natură psihogenă).

61. Dosarul prezentat de către petenți nu a fost complet; a fost trimis un raport realizat de către profesorul de clasă din școala anterioară și o evaluare psihologică ce indică prezența unei simptomatologii specifice tulburării din zona spectrului de autism și ADHD. Un asemenea diagnostic, însă, trebuie să fie dat de către un medic psihiatru sau neurolog. Nu a fost primit niciun document care să ateste că acest copil are un diagnostic psihiatric.

62. În cadrul zilei de probă, martora susține că a asistat la activitățile specifice zilei de probă, putând observa din punct de vedere psihologic următoarele aspecte: Nevoia ridicată a minorului de stimulare senzorială - mirosul (mirosind colegii și obiecte), atingerea (frecarea și / sau stoarcerea repetată a obiectelor), auzul (acoperirea urechilor în momente aleatorii), gustul (introducerea obiectelor în cavitatea bucală), Absența abilităților verbale - incapabil să vorbească în cuvinte și să formuleze propoziții; comunicarea avea loc doar prin onomatopee, Incapacitatea de a urma instrucțiunii în multiple etape (ridică-te, pune scaunul la loc și mergi să te speli pe mâini), acesta reușind cu greu să îndeplinească prima cerință, Supra-stimularea generată de numărul ridicat de persoane în proximitatea sa, aceasta manifestându-se printr-o stare de disconfort, distres și tensiune, marcate de ieșiri în plan comportamental, Dezorientarea temporo-spațială, Nivelul scăzut de motivație și curiozitate față de nou, Abilități scăzute de motricitate fină și grosieră.

63. Aceasta mai declară că, în cadrul școlii, există mai mulți copii cu diagnostic de autism, însă este important de notat faptul că această tulburare este plasată pe un spectru. Atunci când au în vedere admiterea în școală a unui copil cu autism, urmăresc factori ce indică o funcționalitate moderată spre ridicată, iar aceștia pot fi măsurați prin:

✓ Capacitatea de comunicare socială (verbală și non-verbală) atât înțelegerea limbajului cât și producerea acestuia

- ✓ Prezența comportamentelor repetitive (inflexibilitate comportamentală)
- ✓ Prezența fixațiilor (la nivel ideativ sau comportamental)
- ✓ Prezența nevoilor senzoriale (hiper-rcactivitate sau hipo-reactivitate)
- ✓ Nivelul de adaptabilitate (reacția emoțională proporțională cu contextul)
- ✓ Capacitatea de orientare temporo-spațială

64. În ceea ce privește funcționalitatea unui copil cu autism, severitatea este împărțită pe 3 niveluri: nivelul 1 - este necesar sprijin extern, nivelul 2 - este necesar sprijin extern semnificativ, nivelul 3 - este necesar sprijin extern deosebit și semnificativ.

65. Nivelul 3 poate fi definit prin următoarele: deficit sever în comunicare socială verbală și non-verbală cauzând o deficiență în funcționarea generală; inițiativă socială deosebit de limitată și răspunsuri minime: preocupări, fixații, ritualuri sau comportamente repetitive ce interferează semnificativ cu funcționarea globală; distres semnificativ în contextul unei schimbări sau întreruperi de ritual; deosebit de dificil de redirecționat către alte activități; etc.

66. Evaluarea a indicat că minorul petenților este un copil cu grad scăzut de funcționalitate, încadrându-se în nivelul 3 (în momentul și contextul evaluării).

67. Mai departe, la momentul evaluării în ziua de probă, copilul avea 8 ani, el fiind plasat într-o clasă din anul I unde copiii au vârste între 5 și 6 ani. Subdezvoltarea sa neuropsihologică înseamnă că acesta nu a putut îndeplini sarcini care sunt așteptate de la copiii cu trei-doi ani mai mici decât el. O diferență atât de mare de ani, între vârsta sa biologică și vârsta sa de dezvoltare, înseamnă o nevoie de asistență permanentă, precum și o schimbare majoră în programul său zilnic.

68. Având în vedere cele menționate, martora susține că, pentru a-l sprijini pe copil, școala ar avea nevoie de diverse resurse și facilități precum o cameră senzorială, instrumente specializate și personal instruit.

IV. Cadrul legal aplicabil. Motivele de fapt și de drept

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Constituția României:

Art. 16

(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

Art. 32

(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.

Art. 50

Persoanele cu handicap se bucură de protecție specială. Statul asigură realizarea unei politici naționale de egalitate a șanselor, de prevenire și de tratament ale handicapului, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap în viața comunității, respectând drepturile și îndatoririle ce revin părinților și tutorilor.

Legea 151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate

Art. 4.

(1) *Depistarea activă precoce se efectuează la copiii cu vârsta cuprinsă între 0-3 ani, în conformitate cu standardele stabilite prin normele metodologice de aplicare a prezentei legi.*

(2) *Toate persoanele diagnosticate cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate au acces liber la serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale prevăzute la art. 2. Accesul la educație include și dreptul la învățământ.*

Art. 5. - (1) Serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate sunt acordate de profesioniști cu competență stabilită de Colegiul Medicilor din România sau de Colegiul Psihologilor din România.

(2) *Serviciile specializate pentru diagnosticarea persoanelor cu tulburări din spectrul autist sunt prevăzute în Contractul-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate și în normele metodologice de aplicare a prezentei legi, cu excepția celor suportate de la bugetul de stat.*

O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Ordinul CNCD nr.144/2008 privind procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor

Legea educației nr. 1/2011 - art.3

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Metodologia de înscriere a copiilor în învățământul primar pentru anul școlar 2021-2022

69. Pe fond, în strânsă legătură cu obiectul petiției și incidența acestuia la prevederile O.G. nr. 137/2000 republicată, cu modificările și completările ulterioare, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. 137/2000.

70. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile, dar care

sunt tratate în mod diferit pe baza apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

71. Prin urmare, Colegiul Director reține că, pentru ca o faptă să fie calificată drept faptă de discriminare, trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe condiții:

✓ Existența unui tratament diferențiat aplicat în situații analoge sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile.

✓ Existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare.

✓ Tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege.

72. Sub aspectul incidenței prevederilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță trebuie să fie corelat cu apartenența lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, respectiv art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis.

73. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai în baza apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în art. 2 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de petentă constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamante.

74. În speța de față, Colegiul director reține că petenții, părinții unui minor care suferă de autism, fără a depune însă un act medical de specialitate, care să dovedească afecțiunea respectivă, un diagnostic real, susțin că fiul lor a fost discriminat de unitatea de învățământ, fiindu-i refuzată înscrierea la cursurile acesteia.

75. Colegiul director reține că unitatea de învățământ reclamată este una privată, cu curriculum britanic și, una dintre condițiile, pentru a fi înscris la serviciile educaționale oferite de aceasta, este cunoașterea limbii engleze la nivel corespunzător. Din notele scrise depuse de partea reclamată, Colegiul director constată că minorul nu deținea un nivel de cunoaștere al limbii engleze la un nivel corespunzător.

76. Totodată, Colegiul director reține că în urma participării copilului la o zi de probă, frecventând alături de alți copii înscriși la școală la serviciile educaționale ale

reclamatei, comisia de evaluare din partea reclamatei au constatat o serie de probleme legate de condiția și de dezvoltarea minorului care a pus unitatea de învățământ în situația de a nu-l putea accepta ca viitor elev. Astfel, în urma evaluării copilului, s-a constatat un ecart major între nivelul de dezvoltare al acestuia și elevii clasei la care ar fi trebuit să fie înscris (vârsta biologică a copilului este de 8 ani și dezvoltarea psihică sau cognitivă a acestuia se situează la nivel de 3 ani). Mai mult decât atât, unitatea de învățământ consideră că ar fi necesare fonduri suplimentare pentru a-l accepta pe copil, resurse pe care școala nu le deține. Colegiul director reține și faptul că în cadrul unității de învățământ, există elevi cu dizabilități, arătând deschiderea acesteia la

77. Astfel, raportat la raționamentul expus anterior, partea reclamată a reușit să inverseze sarcina probei, justificându-și decizia de a nu accepta înscrierea copilului la serviciile oferite de aceasta, considerând-o o măsură în interes superior al copilului.

78. Față de cele de mai sus, Colegiul director constată că refuzul înscrierii minorului nu este generat de afecțiunea de care suferă acesta, ci în baza mai multor rațiuni justificate temeinic de partea reclamată.

79. Colegiul director constată că nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, neexistând o legătură de cauzalitate între criteriul invocat, cel al dizabilității, și fapta sesizată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare. Lipsă legătură de cauzalitate între criteriul invocat și faptele sesizate.
2. O copie se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări din data de 02.02.2022 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, DIACONU Adrian – Membru, GRAMA Horia – Membru, HALLER István – Membru, LAZĂR Maria –

Membru, MOȚA Maria – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru, POPA Claudia Sorina - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.**

**Data redactării: 14.02.2022
M.L./A.B.**

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

